

РИНОК ПРАЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Наталія БАЛАБАНОВА,
кандидат наук з державного управління,
доцент, доцент кафедри економіки
та міжнародних економічних відносин,
Маріупольський державний університет (м. Київ)*

В умовах воєнного стану найбільш чутливою до змін сферою виявилася національна соціально-економічна система, зокрема і ринок праці. Значна кількість населення нашої країни стали вимушено внутрішньо переміщеними особами або біженцями, адже залишилася без житла, роботи та будь-яких інших засобів для існування. Саме тому набуває актуальності тематика досліджень щодо стану ринку праці в Україні в умовах воєнного стану.

Проблематику стану та функціонування ринку праці в Україні досліджуються багатьма національними теоретиками та науковцями, зокрема варто згадати роботи Т. Городецької, В. Близнюк, О. Левицької, О. Панькової, Н. Азьмук, О. Кваші та інші.

За даними наданими Міжнародною організацією праці, через воєнні дії в Україні втрачено понад 5 мільйонів робочих місць. Проте натомість за показниками державної служби зайнятості наразі зареєстровано менше безробітних осіб, аніж у попередньому році. Статистичні дані вказують на те, що тривалість пошуку роботи за рік війни скоротилася зі 112 днів до 91 дня. Цей показник зменшився в усіх регіонах, але найбільше в Закарпатській, Волинській, Луганській, Львівській, Дніпропетровській та Чернівецькій областях. За видам економічної діяльності, найбільше людей працевлаштувалося у таких сферах як сільське господарство (39 %), переробна промисловість (12 %), сфера торгівлі (12 %), державне управління та оборона (11 %) [1; 2].

Попри всі об'єктивні та суб'єктивні складнощі українці продовжують працювати, незважаючи на постійні обстріли та проблеми з критичною інфраструктурою. Через наявність зазначених проблем ринок праці опинився у складних умовах та зрештою був вимушений пристосуватися до нових обставин і стати більш гнучким. Наразі як практикуючі фахівці, так і наукова спільнота вважає ситуацію, що склалася кризовою, тобто іншими словами такою, яка продукує підвищення рівня безробіття та вимагає від робітників перекваліфікації.

Варто констатувати, що наразі, в умовах введення воєнного стану, ринку праці в Україні притаманні певні негативні тенденції, зокрема такі як зниження рівня зайнятості населення, збільшення кількості безробітних, дисбаланс у співвідношенні професійної кваліфікації, неоднорідність кон'юнктури ринку праці, відтік «мізків» закордон, збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб та складнощі у їх подальшому працевлаштуванні.

Задля повного та всебічного розгляду сучасного стану ринку праці в Україні, нами було проведено дослідження наявних вакансій на популярних

сайтах з пошуку роботи. Відтак, проведений аналіз надає підстави вказати, що в середньому до початку воєнних дій на території України на сайті щодня в середньому з'являлося щонайменше дев'яносто тисяч активних вакансій. У перші дні війни зазначений показник скоротився до шести тисяч. Варто відмітити, що наразі спостерігається певний поступ та зростання кількості пропонуванних вакансій на 10% щотижня.

Деякі дослідники вказують на те, що найстабільніша ситуація на ринку праці у західних та центральних областях України, зокрема у сфері сільського господарства. Трансформувалася і пріоритетність існуючих вакансій. Так, наголошуємо, що наразі спостерігається неабияке збільшення кількості пропозицій роботи у сфері продажів та торгівлі [3].

Отож, підсумовуючи вищевикладене, варто констатувати той факт, що наразі ринок праці в Україні переживає певні складнощі. Проте наразі можна відмітити певні позитивні зрушення та гармонізацію попиту та пропозиції. На нашу думку, аби відновити ринок праці необхідно застосувати комплексний підхід на державному рівні, який включатиме:

- ефективну програму, спрямовану на підвищення рівня кваліфікації та перепрофілювання спеціалістів;
- впровадження дуальної освіти на національному рівні;
- популяризація престижності робітничих професій (рекламні кампанії, пільги на навчання тощо);
- посилення підтримки самозайнятого населення (надання кредитів та грантів для малого та середнього бізнесу);
- залучення та подальший розвиток індустріальних парків, інноваційних підприємств, IT-хабів тощо.

Лише комплексно запровадженні державою заходи забезпечать бажаний позитивний результат та допоможуть швидко та ефективно відродити ринок праці в Україні.

Список джерел:

1. Штундер І. О. Ринок праці України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. № 40. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1453>
2. Безробіття в Україні: чому кількість офіційно безробітних зменшилася та яка буде ситуація на ринку праці після війни. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/06/04/stattja/suspilstvo/bezrobittya-ukrayini-chomu-kilkist-oficijno-bezrobitnyx-zmenshylasya-ta-yaka-bude-sytuacziya-rynku-praczi-pislya-vijny>.
3. Черьомухіна О. К. Ринок праці під час війни: стан та перспективи. *Економіка та суспільство*. № 46. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2026>